

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

Zhrnutie stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu nového nariadenia o vízovom informačnom systéme

(Úplné znenie tohto stanoviska je k dispozícii v anglickom, francúzskom a nemeckom jazyku na webovom sídle európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov www.edps.europa.eu)

(2019/C 50/06)

S cieľom zvýšiť bezpečnosť a zlepšiť riadenie vonkajších hraníc EÚ prijala Komisia návrh, ktorým by sa zmodernizoval vízový informačný systém (ďalej len „VIS“), centralizovaná databáza EÚ, ktorá obsahuje informácie o osobách žiadajúcich o udelenie schengenského víza.

V návrhu sa stanovuje najmä a) zníženie veku odberu odtlačkov prstov u detských žiadateľov o udelenie krátkodobého víza z 12 rokov na 6 rokov, b) centralizácia údajov týkajúcich sa všetkých držiteľov dlhodobých víz a povolení na pobyt na úrovni EÚ a c) krížové porovnanie žiadostí o udelenie víza s inými informačnými systémami EÚ v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

EDPS zdôrazňuje, že biometrické údaje, ako napríklad odtlačky prstov, sú vysoko citlivé. Ich získavanie a používanie by malo podliehať prísnej analýze potreby pred rozhodnutím uchovávať ich v databáze, kde budú spracúvané osobné údaje veľkého počtu osôb. To je ešte kritickejšie, keď ide o odtlačky prstov detí, ktoré sú mimoriadne zraniteľnými členmi našej spoločnosti, a preto si zasluhujú osobitnú ochranu.

EDPS uznáva, že je osobitne dôležité posilniť predchádzanie porušovaniu práv detí, ako je napríklad obchodovanie s deťmi, a boj proti takémuto porušovaniu. Poznomenáva však, že zostáva nejasné, či alebo do akej miery je obchodovanie s deťmi spôsobené alebo umocnené nesprávnou identifikáciou alebo neidentifikáciou detí vstupujúcich na územie EÚ na základe víza. Keby sa na podporu tohto tvrdenia poskytli ďalšie prvky, EDPS zdôrazňuje význam zabezpečenia toho, aby sa odtlačky prstov detí použili len vtedy, keď je to v najlepšom záujme dieťaťa. Okrem toho by sa do návrhu mali zahrnúť primerané záruky.

EDPS okrem toho poznamenáva, že zahrnutím údajov o všetkých držiteľoch dlhodobých víz a povolení na pobyt do systému VIS by bola v návrhu zahrnutá len kategória štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí v súčasnosti nie sú pokrytí žiadnym z rozsiahlych systémov EÚ v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. V kontexte navrhovanej interoperability rozsiahlych systémov EÚ by návrh prispel k zriadeniu centralizovanej siete EÚ poskytujúcej prístup k značnému množstvu informácií o všetkých štátnych príslušníkoch tretích krajín, ktorí prekročili hranice EÚ alebo uvažujú o ich prekročení (t. j. milióny ľudí). Poznomenáva, že existujú dva ciele centralizácie údajov týkajúcich sa dlhodobých víz a povolení na pobyt: a) presvedčiť sa o pravosti dokladu a legitímnom vzťahu s jeho držiteľom a b) uľahčiť výmenu informácií o jednotlivcoch, ktorých žiadosť o udelenie víza bola zamietnutá z bezpečnostných dôvodov. V tejto súvislosti usudzuje, že harmonizovanie bezpečných dokladov by sa malo ďalšej preskúmať a údaje uchovávané v systéme VIS by mali byť obmedzené na jednotlivcov, ktorých dlhodobé vízum alebo povolenie na pobyt bolo zamietnuté z bezpečnostných dôvodov.

Napokon sa v návrhu stanovuje porovnanie údajov uchovávaných v systéme VIS s údajmi uchovávanými v iných systémoch doteraz zriadených a používaných na iné účely ako na účely migrácie. Údaje žiadateľov o udelenie víza by sa najmä porovnali s údajmi získanými a uchovávanými na účely policajnej a justičnej spolupráce. V súlade s obavami EDPS týkajúcimi sa rastúceho trendu stierania hraníc medzi riadením migrácie a bojom proti kriminalite a terorizmu EDPS konštatuje, že v návrhu sa jasne neurčuje, ako a v akom rozsahu sa musia policajné a justičné informácie zohľadňovať v rozhodovacom procese o udelení víza. Odporúča objasniť v návrhu účel porovnania údajov systému VIS s policajnými a justičnými informáciami, ako aj postup a podmienky uplatniteľné v súvislosti s výsledkom takéhoto porovnania. Takisto odporúča v návrhu zabezpečiť, aby mali vízové orgány prístup len k policajným a justičným informáciám, ktoré sú z právneho hľadiska súčasťou rozhodovacieho procesu o udelení víza.

1. ÚVOD

1.1. Kontext

1. Komisia 6. apríla 2016 prijala oznámenie *Silnejšie a inteligentnejšie informačné systémy pre hranice a bezpečnosť* ⁽¹⁾ s cieľom začať diskusiu o nedostatkoch vo funkciách existujúcich systémov pre riadenie hraníc a vnútornú bezpečnosť v Európskej únii s cieľom optimalizovať ich výkonnosť.
2. Komisia 17. júna 2016 zriadila expertnú skupinu na vysokej úrovni pre informačné systémy a interoperabilitu (ďalej len „HLEG“), ktorá sa skladala z expertov v oblasti informačných systémov a interoperability, nominovaných členskými štátmi, krajinami pridruženými k schengenskému priestoru a agentúrami a orgánmi EÚ. Cieľom expertnej skupiny bolo prispieť k celkovej strategickej vízii týkajúcej sa toho, ako zabezpečiť, aby boli správa a používanie údajov pre riadenie hraníc aj bezpečnosť účinnejšie a efektívnejšie pri úplnom dodržiavaní základných práv, a identifikovať riešenia na zavádzanie zlepšení ⁽²⁾.
3. HLEG predstavila svoje odporúčania vo svojej záverečnej správe v máji 2017 ⁽³⁾. So zreteľom na systém VIS vypracovala HLEG niekoľko odporúčaní, okrem iného:
  - rozšíriť rozsah systému VIS s cieľom uchovávať dlhodobé víza a doklady o pobyte,
  - zlepšiť prístup pre orgány presadzovania práva pri dodržiavaní najvyššej úrovne ochrany údajov,
  - zlepšiť kvalitu údajov v systéme, najmä kvalitu podob tváre, s cieľom umožniť multimodálne vyhľadávania za použitia biometrie,
  - znížiť vek odberu odtlačkov prstov u detí, reagovať na obavy týkajúce sa obchodovania s ľuďmi zahŕňajúceho deti a únosy detí a neregulárnej migrácie zahŕňajúcej maloleté osoby,
  - zlepšiť kapacitu systému VIS z hľadiska tvorby štatistiky a správ relevantných pre migračné trendy a javy ⁽⁴⁾.
4. Komisia 17. augusta 2017 začala verejnú konzultáciu o znížení veku odberu odtlačkov prstov u detí v rámci konania o udelení víza z dvanásť rokov na šesť rokov ⁽⁵⁾. Komisia 17. novembra 2017 začala ďalšiu verejnú konzultáciu o rozšírení rozsahu vízového informačného systému (ďalej len „VIS“) s cieľom zahrnúť údaje o dlhodobých vízach a dokladoch o pobyte ⁽⁶⁾. EDPS sa zúčastnil na oboch verejných konzultáciách a vydal dve vyhlásenia ⁽⁷⁾.
5. Komisia 15. mája 2018 uverejnila návrh (ďalej len „návrh“) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení:
  - nariadenie (ES) č. 767/2008 (ďalej len „nariadenie o systéme VIS“),
  - nariadenie (ES) č. 810/2009 (ďalej len „nariadenie o vízovom kódexe“),
  - nariadenie (EÚ) 2017/2226 (ďalej len „nariadenie o systéme EES“),
  - nariadenie (EÚ) 2016/399 (ďalej len „Kódex schengenských hraníc“),

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-is-new/news/news/2016/20160406_3_en

⁽²⁾ C(2016) 3780 final, rozhodnutie Komisie zo 17. júna 2016, ktorým sa zriaďuje expertná skupina na vysokej úrovni pre informačné systémy a interoperabilitu.

⁽³⁾ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=32600&no=1>.

⁽⁴⁾ Tamtiež, s. 19.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/news/public-consultation-lowering-fingerprinting-age-children-visa-procedure-12-years-6-years_en.

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/content/consultation-extending-scope-visa-information-system-vis-include-data-long-stay-visas-and_en.

⁽⁷⁾ Reakcia EDPS na verejnú konzultáciu Komisie o rozšírení rozsahu vízového informačného systému s cieľom zahrnúť údaje o dlhodobých vízach a dokladoch o pobyte, k dispozícii na: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/18-02-09_formal_comments_vis_consultation_long_stay_visas_residence_documents_en.pdf, a formálne pripomienky EDPS v reakcii na verejnú konzultáciu Komisie o znížení veku odberu odtlačkov prstov u detí v rámci postupu o udelení víza z 12 na 6 rokov, k dispozícii na: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/17-11-09_formal_comments_2017-0809_en.pdf.

- nariadenie XX/2018 (nariadenie o interoperabilite),
  - a rozhodnutie 2004/512/ES (ďalej len „rozhodnutie o systéme VIS“),
  - a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady 2008/633/SVV (ďalej len „rozhodnutie o prístupe na účely presadzovania práva“).
6. EDPS bol vyzvaný, aby prispel k týmto dvom verejným konzultáciám, ktoré začala Komisia (pozri bod 4 vyššie). Keďže návrh sa vo veľkej miere odvoláva na spracúvanie osobných údajov, rád by vedel, prečo s ním Komisia o ňom nevedla neformálne alebo formálne konzultácie.

1.2. Ciele návrhov

7. Cieľom návrhu je zlepšiť bezpečnosť v Únii a na jej hraniciach a uľahčiť riadenie schengenských vonkajších hraníc. Návrh sa zameriava najmä na zlepšenie spracúvania víz, rozšírenie používania systému VIS pre nové kategórie údajov, plné využívanie nástrojov interoperability, zvýšenie kvality údajov a zlepšenie systému VIS.
8. Na účely dosiahnutia tohto cieľa sa návrhom zavádzajú možnosti:
- zahrnúť dlhodobé víza a povolenia na pobyt do systému VIS s cieľom:
    - presvedčiť sa o pravosti a platnosti dokladu a legitímnom vzťahu s držiteľom,
    - uľahčiť výmenu informácií medzi členskými štátmi a umožniť im skontrolovať, či osoba nepredstavuje hrozbu pre bezpečnosť členských štátov, predtým, ako sa táto osoba dostane na vonkajšiu hranicu, alebo keď sa tam dostane,
  - znížiť vek odberu odtlačkov prstov u detských žiadateľov o udelenie krátkodobého víza z 12 rokov na 6 rokov s cieľom overiť totožnosť dieťaťa, ktoré je držiteľom víza, na hranici a prispieť k boju proti obchodovaniu s ľuďmi,
  - porovnať všetky žiadosti o udelenie víza zaznamenané v systéme VIS s ostatnými informačnými systémami v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti využívajúcimi interoperabilitu na zvýšenie bezpečnostných kontrol,
  - uchovávať kópiu biometrickej stránky cestovného dokladu žiadateľov v systéme VIS ako dôkaz na podporu konania o návrate neregulárnych migrantov do ich krajín pôvodu v prípade absencie cestovných dokladov,
  - používať odtlačky prstov uchovávané v systéme VIS na vkladanie zázpisov o nezvestných osobách do Schengenského informačného systému (SIS).
9. Toto stanovisko sa zameriava na otázky, ktoré majú vplyv na základné právo jednotlivcov na ochranu údajov. EDPS konštatuje, že Agentúra pre základné práva takisto vydala stanovisko k revidovanému vízovému informačnému systému a jeho dôsledkom pre základné práva⁽⁸⁾.
10. S cieľom uľahčiť čítanie a porozumenie návrhu, ktorým sa menia viaceré existujúce legislatívne texty, sa bude v tomto stanovisku používať číslovanie článkov tak, ako je zavedené alebo zmenené návrhom v existujúcich právnych textoch.

4. ZÁVERY

93. EDPS zdôrazňuje, že biometrické údaje, ako napríklad odtlačky prstov, sú vysoko citlivé. Ich získavanie a používanie by malo podliehať prísnej analýze potreby pred rozhodnutím uchovávať ich v databáze, kde budú spracúvané osobné údaje veľkého počtu osôb. To je ešte kritickejšie, keď ide o odtlačky prstov detí, ktoré sú mimoriadne zraniteľnými členmi našej spoločnosti, a preto si zasluhujú osobitnú ochranu.
94. EDPS uznáva, že je osobitne dôležité posilniť predchádzanie porušovaniu práv detí, ako je napríklad obchodovanie s deťmi, a boj proti takémuto porušovaniu. Poznamenáva však, že zostáva nejasné, či alebo do akej miery je obchodovanie s deťmi spôsobené alebo umocnené nesprávnou identifikáciou alebo neidentifikáciou detí vstupujúcich na územie EÚ na základe víza.

⁽⁸⁾ Stanovisko Agentúry pre základné práva k revidovanému vízovému informačnému systému a jeho dôsledkom pre základné práva, 30. august 2018, k dispozícii na: <http://fra.europa.eu/en/opinion/2018/visa-system>.

95. Keby sa na podporu tohto tvrdenia poskytli ďalšie prvky, EDPS zdôrazňuje potrebu zabezpečenia toho, aby sa odtlačky prstov detí použili len vtedy, keď je to v najlepšom záujme dieťaťa v konkrétnom prípade. Odporúča preto, aby sa do návrhu zaradilo osobitné ustanovenie o odtlačkoch prstov detí s cieľom obmedziť ich spracúvanie na účely:
- overenia totožnosti dieťaťa v rámci konania o udelení víza a na vonkajších hraniciach a
  - prispenia k predchádzaniu porušovaniu práv detí a boj proti nemu len v konkrétnom prípade.
- Najmä pokiaľ ide o prístup orgánov presadzovania práva, EDPS odporúča zabezpečiť, že:
- takýto prístup musí byť nevyhnutný na účely prevencie, odhaľovania alebo vyšetrovania prípadu týkajúceho sa obchodovania s deťmi,
  - prístup je nevyhnutný v konkrétnom prípade,
  - predchádzajúce vyhľadávanie v príslušných vnútroštátnych databázach a v osobitných systémoch na úrovni Únie bolo neúspešné,
  - existujú rozumné dôvody domnievať sa, že konzultovanie systému VIS podstatne prispieje k prevencii, odhaľovaniu alebo vyšetrovaniu predmetného prípadu týkajúceho sa obchodovania s deťmi, a
  - identifikácia je v najlepšom záujme dieťaťa.
96. EDPS poznamenáva, že zahrnutím údajov o všetkých držiteľoch dlhodobých víz a povolení na pobyt do systému VIS by bola do návrhu zahrnutá len kategória štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí v súčasnosti nie sú pokrytí žiadnym z rozsiahlych systémov EÚ v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. V kontexte navrhovanej interoperability rozsiahlych systémov EÚ by návrh prispel k zriadeniu centralizovanej siete EÚ poskytujúcej prístup k značnému množstvu informácií o všetkých štátnych príslušníkoch tretích krajín, ktorí prekročili hranice EÚ alebo uvažujú o ich prekročení (t. j. milióny ľudí). Vzhľadom na dvojaký cieľ centralizácie údajov týkajúcich sa dlhodobých víz a povolení na pobyt: a) presvedčiť sa o pravosti dokladu a legitímnom vzťahu s jeho držiteľom a b) uľahčiť výmenu informácií o jednotlivcoch, ktorých žiadosť o udelenie víza bola zamietnutá z bezpečnostných dôvodov, EDPS usudzuje, že možnosť harmonizácie bezpečných dokladov týkajúcich sa dlhodobých víz a povolení na pobyt by sa mala ďalej preskúmať a že informácie uchovávané v systéme VIS by sa mali obmedziť na jednotlivcov:
- ktorých údaje zodpovedajú údajom uchovávaným v inom systéme alebo keď pretrvávajú pochybnosti o ich totožnosti,
  - ktorých žiadosť o udelenie dlhodobého víza alebo povolenia na pobyt bola zamietnutá, pretože sa považovali za osoby predstavujúce hrozbu pre verejný poriadok, vnútornú bezpečnosť alebo verejné zdravie, alebo predložili doklady, ktoré boli získané podvodným spôsobom, boli falošné alebo sa s nimi neoprávnene manipulovalo.
97. Pokiaľ ide o porovnanie údajov uchovávaných v systéme VIS s údajmi uchovávanými v iných systémoch, EDPS odporúča zahrnúť do návrhu záruku, že centrálnemu orgánu by sa oznamovali len informácie uchovávané v systéme ECRIS-TCN týkajúce sa teroristických trestných činov alebo iných závažných trestných činov. Jedným z možných spôsobov, ako to dosiahnuť, by mohlo byť, že centrálny orgán nebude informovaný o pozitívnej lustrácii, ale oznámenie sa automaticky zašle príslušnému orgánu členského štátu, ktorý zadal údaje, ktoré viedli k pozitívnej lustrácii. Príslušný orgán členského štátu by potom v relevantných prípadoch informoval centrálny orgán. Alternatívne by sa mala vymazať možnosť konzultovať systém ECRIS-TCN.
98. EDPS takisto odporúča objasniť v návrhu účel porovnania údajov systému VIS s údajmi Europolu, ako aj postup a podmienky uplatniteľné v súvislosti s výsledkom takéhoto porovnania. Okrem toho usudzuje, že návrh by sa mal objasniť z hľadiska typov zápisov v systéme SIS, ktoré sa majú zohľadniť v konaní o udelení víza, a odporúča v návrhu zabezpečiť, aby k pozitívnej lustrácii, ku ktorej majú prístup vízové orgány, viedli len zápisy, ktoré sú z právneho hľadiska súčasťou rozhodovacieho procesu o udelení víza.

99. Napokon má EDPS okrem všeobecných pripomienok a skôr uvedených identifikovaných kľúčových otázok dodatočné odporúčania týkajúce sa týchto aspektov návrhov:
- kategórie údajov VIS porovnané s údajmi zaznamenanými v iných systémoch,
  - osobitné kategórie žiadateľov o udelenie víza,
  - vymedzenie centrálnych orgánov,
  - používanie údajov VIS na vloženie zápisu o nezvestných osobách do systému SIS,
  - overenia v prípade pozitívnej lustrácie,
  - prístup na účely presadzovania práva,
  - štatistika,
  - používanie anonymizovaných údajov na účely testovania,
  - monitorovanie kvality údajov,
  - dohľad nad systémom VIS.
100. EDPS zostáva k dispozícii na poskytnutie ďalšieho poradenstva k návrhu, a to aj v súvislosti s akýmkoľvek delegovaným alebo vykonávacím aktom prijatým podľa navrhovaných nariadení, ktorý by mohol mať vplyv na spracúvanie osobných údajov.

V Bruseli 12. decembra 2018

Giovanni BUTTARELLI
európsky dozorný úradník pre ochranu údajov
